

Karoblis Vincas

VI, VII, VIII, XII vyriausybių teisingumo ministras

(1920 06 19–1922 01 18; 1922 02 02–1923 02 22;

1923 02 22–1923 06 29; 1925 09 25–1926 05 31)

Gimė 1866 09 20 Natiškių k., Vabalninko vlsč., Biržų apskr. Tikėtina, kad kilęs iš valstiečių šeimos. Lietuvis, katalikas. Vedęs. Apie žmoną ir vaikus informacijos nepavyko surasti. Mirė 1939 05 25 Kukaukos vnk., Subačiaus vlsč., Panevėžio apskr. Palaidotas Subačiaus parapijos kapinėse (Panevėžio apskr.).

Baigė Šiaulių vidurinę m-klą. 1894 m. baigė Kijevo u-to Teisės f-tą ir įgijo teisininko specialybę. 1895 m. pradėjo dirbti Rygos apygardos teismo sekretoriaus padėjėju, nuo 1898 m. paskirtas to teismo sekretoriumi. Rygos apygardos teismas 4 kartus V. Karoblį buvo išrinkęs savo nariu, bet valdžia netvirtino. 1908 m. paskirtas Vitebsko vyr. notaru. Čia suorganizavo Lietuvių d-ją nukentėjusiems nuo karo šelpiti, buvo Vitebsko skyriaus pirmininkas ir Tatjanos k-to, kuris rūpinosi karo pabėgėliais, nariu. Čia iki 1917 m. pab. ėjo Pašalpų k-jos pirmininko pareigas.

1918 07 sugrįžo į Lietuvą. 1918 12 Lietuvos valdžios buvo paskirtas Vilniaus apygardos teismo nariu, bet bolševikų įsiveržimas sutrukdė užimti jam šią vietą. 1919 07 22 paskirtas Kauno apygardos teismo nariu, 1920 – II rinkimų į StS apygardos k-jos pirmininkas.

Pirmiausia kaip geras teisės specialistas ir LŪS narys pakviestas į VI, VII, VIII, XII vyriausybės užimti teisingumo ministro postą. Vyriausybėje turėjo didelį svorį, nes kurį laiką ne tik vadovavo Teisingumo ministerijai, bet kartu ėjo ir Ministro Pirmininko pavaduotojo pareigas. Todėl daug juridinių aktų pasirašė kaip Ministro Pirmininko pavaduotojas ir teisingumo ministras. Kaip pavyzdį galima paminėti „Valstybės spaustuvės taisykles“ (pasirašė kartu su finansų, prekybos ir pramonės ministru), „Prabavimo Rūmų įstatymą“, „Civilinių įstatymų pakeitimą ir papildymą“, „Laikinųjų Lietuvos muitinių įstatų pakeitimą“, „Pasų įstatų papildymą“, „Universiteto statutą“, „Dvarų darbininkų samdymo ir atstatymo įstatymą“, „Vidaus Reikalų Ministerijos etatų papildymą ir pakeitimą“ ir daugelį kitų teisinių dokumentų. „Svetimųjų valstybių piliečiams vizoms duoti taisyklių pakeitimą“, „Laikinąsias pastočių taisykles“, „Geležinkelių tarifo pakeitimą“, „Lietuvos stačiatikių bažnyčios santykiams su Lietuvos vyriausybe normuoti laikinas taisykles“, „Lietuvos sentikių organizacijos santykiams su Lietuvos vyriausybe normuoti laikinas taisykles“ pasirašė kartu su Ministrų kabineto reikalų vedėju. Kaip Ministro Pirmininko pavaduotojas ir teisingumo ministras dažniausiai dokumentus pasirašė su šalies Prezidentu A. Stulginskiu (pvz., „Pradedamųjų mokyklų mokytojų kursų

įstatymą“, „Visuotinio Lietuvos gyventojų surašymo taisyklių pakeitimą“). Kartu su kitais ministrais pasirašė demokratinę Steigiamojo Seimo „Lietuvos Valstybės Konstituciją“. Daugiausiai su einančiu Resp. Prezidento pareigas ir Steigiamojo Seimo Pirmininku A. Stulginskiu pasirašė nemažai įsakymų, kuriais iš teisingumo ministerijai pavaldžių valdžios institucijų buvo atleisti aukšti valstybės pareigūnai ir į jų vietas paskirti nauji. Kaip teisingumo ministras pasirašė „Laikino kalinių iš kalėjimo atleidimo sveikatai pataisyti, šeimos reikalams atlikti arba ūkio darbams dirbti instrukciją“, „Bausmės sumažinimo kaliniams instrukciją“ ir kitus aktus. 1926 m. po III Seimo rinkimų, atsistatydinus L. Bistrui ir jo vadovaujamai vyriausybei, teko palikti ministro kėdę.

Pasitraukęs iš Vyriausybės, aktyviai dalyvavo šalies parlamentinėje veikloje. Į I, II ir III Seimus V. Karoblis kandidatavo V (Panevėžio), o į III Seimą ir VI (Utenos) rinkimų apygardoje pagal LŪS sąrašą, jame į I Seimą įrašytas pirmas, į II Seimą – antras, į III Seimą VI (Utenos) rinkimų apygardoje – pirmas, o V (Panevėžio) – penktas. Į I ir II Seimus išrinktas V (Panevėžio), o į III Seimą – VI (Utenos) rinkimų apygardose. I–III Seimuose priklausė LŪS, kuri įėjo į KD bloką. Kurį laiką pasitraukęs iš II Seimo, dirbo Valstybės kontrolieriumi. Dirbdamas III Seime V. Karoblis buvo ir Valstybės kontrolierius.

Paleidus III Seimą, išėjęs į pensiją, apsigyveno savo ūkyje.

„A. a. Vincas Karoblis“, *XX amžius*, 1939 05 30, p. 2; „Rinkimų į Seimą apygardų „Ūkininkų sąjungos“ sąrašai“, *Laisvė*, 1922 10 06, p. 2; „V Rinkimų Šiaulių–Panevėžio Apygardos kandidatų sąrašas. Ūkininkų sąjunga“, *Lietuva*, 1922 09 29, p. 3; *Seimo stenogramos*, Kaunas, 1922–1923; „V Apygardos rinkimų Seiman kandidatų sąrašai. Sąrašas Nr. 4. „Ūkininkų Sąjungos“, *Lietuva*, 1923 04 25, p. 6; „Seimo atstovų sąrašų pakeitimas“, *VŽ*, 1924, nr. 166, eilės nr. 1167; Seimo kanceliarijos direktoriaus raštas Ministrų Kabineto reikalų vedėjui 1923 01 20. Žinios apie I Seimo narius, *LCVA*, f. 923, ap. 1, b. 315, l. 116; *II Seimo stenogramos*, Kaunas, 1923–1924; „V (Panevėžio) Seimo rinkimų apygardos kandidatų sąrašai. Nr. 13 Lietuvos Ūkininkų Sąjungos“, *Lietuva*, 1926 04 23, p. 5; *III Seimo stenogramos*, Kaunas, 1926–1927; *VŽ*, Kaunas, 1920–1923, 1925–1926.

Tamošaitis M., „Karoblis Vincas“, *LRSNBŽ*, Vilnius, 2007, t. 3, p. 312–313; „Karoblis Vincas“, *LE*, Boston, 1957, t. 11, p. 40–41; „Vincas Karoblis“, *VLE*, Vilnius, 2006, t. IX, p. 463.

Mindaugas Tamošaitis